

J A A R V E R S L A G 2 0 1 8

VERENIGING NEDERLANDSE RIVIERGEMEENTEN

EEN STROMEND
NETWERK

**VERENIGING
NEDERLANDSE
RIVIERGEMEENTEN**

Colofon

Jaarverslag 2018

EEN STROMEND NETWERK

Tekst: Edmee van der Hoeven

Foto's: Edmee van der Hoeven

VNR bureau

Galvanistraat 1

6716 AE Ede

Postbus 416

6710 BK Ede

Voorwoord

Het jaar 2018 was een jaar met extremen op het gebied van (rivier)water; hoog water in de rivieren in de winter, hoosbuien in het voorjaar, warmte in de zomer en aanhoudende droogte met zelfs fikse problemen voor de scheepvaart in het najaar. Dit laat zien dat het werken aan klimaatverandering voor ons als vereniging al realiteit is. Daar komen nieuwe bestuurlijke uitdagingen als de energietransitie en circulaire economie nog bij.

In 2018 zijn we na de gemeenteraadsverkiezingen, met een grotendeels nieuwe club bestuurders, verder gaan werken aan het bouwen en onderhouden van ons netwerk. Door elkaar te vertellen waar we mee aan de slag zijn, waar we tegen aan lopen en wat (onze) successen zijn. Door deze ervaringen vooral ook te delen met mede-overheden zoals het Rijk, de Provincies en de Waterschappen konden wij de grote uitdagingen met elkaar oppakken en uitwerken.

In 2019 bestaat de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten al weer 30 jaar. Een mooie mijlpaal, waarbij wij met elkaar en onze omgeving verder blijven werken aan een duurzaam veilig en aantrekkelijk rivierengebied.

Hartelijke groet,

Jos Penninx

Voorzitter VNR

Inhoudsopgave

Voorwoord	p. 03
Inhoudsopgave	p. 05
De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten algemeen	p. 06
De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2018	p. 08
Waar werkt de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten aan?	p. 14
Wie vertegenwoordigen de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten?	p. 22
Afsluitend	p. 28
Bijlage	
Ledenlijst Vereniging Nederlandse Riviergemeenten, per taakgroep	p. 30

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten algemeen

Inleiding

Gemeenten langs de Maas, Rijn, IJssel, Nederrijn, Merwedede en Lek vormen het netwerk van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten. Zij zijn de leden. In 2018 waren dat 72 gemeenten. Bestuurders (met de portefeuille water en/of ruimtelijke ontwikkeling) vertegenwoordigen hun gemeente. Zij bespreken drie keer per jaar de actuele onderwerpen langs de betreffende rivier in hun taakgroep en jaarlijks landelijke onderwerpen tijdens de jaarvergadering.

Het bestuur zet de koers uit, formuleert de wensen, zet deze om in acties en zorgt voor een financieel gezonde vereniging. Het VNR bureau organiseert en ondersteunt alle activiteiten. De nieuwsbrief Riviergemeenten vertelt de leden en geïnteresseerden over de onderwerpen die spelen. Meer informatie is ook te vinden op www.vnrgemeenten.nl.

Kennis- en informatie uitwisseling is het voornaamste doel van de bijeenkomsten. Van elkaar leren, rivierthema's met elkaar uitwerken, bespreken wat mogelijkheden tot samenwerking zijn en eventuele vervolgacties met elkaar vast stellen. Waar nodig, behartigt de VNR de belangen van de gemeenten langs de rivieren. De onderwerpen die aan de orde komen zijn divers. Het ene onderwerp speelt langs alle riviertakken, een ander is specifiek voor de betreffende riviertak.

Waterveiligheid, het voorkomen van overstromingen, is een belangrijk onderwerp. Gemeenten gaan er vanuit dat maatregelen voor waterveiligheid in een bredere context genomen worden. Daarmee is ruimtelijke kwaliteit en het mee ontwikkelen van andere thema's, als er toch in een gebied wordt gewerkt, een belangrijk gespreksthema. De schoonheid van rivieren vinden de bestuurders van belang. Het gaat dan zowel om de aanblik van de rivier, het opruimen van vervuiling, als de kwaliteit van het rivierwater. Over het gebruik van de rivier wordt veel gesproken: recreatieve mogelijkheden, beroepsvaart, cultuurhistorie én de mogelijkheden voor energieopwekking. Bij dit alles kijken de bestuurders naar de kansen die het onderwerp biedt. Waar kan een gemeente mee aan de slag? Wat en wie is in beeld? Daar spreken de leden met elkaar over.

Ander doel van de VNR is het zijn van een gesprekspartner. Dat kan op verschillende niveaus en verschillende manieren. Bijvoorbeeld door vertegenwoordigers van mede overheden mee te laten luisteren in de taakgroepen. Zo worden zij geïnspireerd door de voorbeelden die aan de orde komen.

In overlegstructuren van bijvoorbeeld het Deltaprogramma laten de VNR bestuurders het gemeentelijk geluid horen. Zij spiegelen hun ervaring met de mede bestuurders aan tafel en stellen de vragen die de inwoners bezig houden.

In één op één gesprekken kan een specifiek onderwerp verder door gesproken worden en een beeld geschetst van de gemeentelijke context, uitdagingen en kansen. Om zo te bekijken hoe gezamenlijk verder te komen of het betreffende onderwerp ook voor een gemeente werkbaar te maken.

De VNR bestuurders laten in divers overleg het geluid van de riviergemeenten klinken. Het gaat om een gezamenlijk gemeentelijk geluid in het kader van het Deltaprogramma, maar ook om een gezamenlijk geluid naar bijvoorbeeld Rijkswaterstaat. Een gemeente blijft verantwoordelijk om een eigen visie op een onderwerp te geven en, waar nodig, een besluit te nemen.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2018

In 2018 vonden gemeenteraadsverkiezingen plaats. Statutair gezien komen dan de zetels van de (vice) voorzitters van de taakgroepen vacant. De taakgroepen hebben een nieuwe (vice) voorzitter benoemd. Hiermee wijzigde ook de samenstelling van het bestuur.

Taakgroepen

De bestuurders komen drie keer per jaar bij elkaar om de onderwerpen te bespreken die langs hún rivier spelen, in de taakgroepen Maas, Rijn/Waal en IJssel. Vertegenwoordigers van andere overheden praten ook mee. De samenstelling verschilt per taakgroep. Voor de bijeenkomsten is iedere keer een ander lid gastgemeente. Bijlage 1 geeft een overzicht van de leden per taakgroep.

Taakgroep IJssel

De gemeenten Zutphen en Brummen waren in 2018 gastgemeente voor de vergadering van de taakgroep IJssel. De taakgroep IJssel verbindt 17 gemeentelijk vertegenwoordigers.

Voorzitter:

Nicole Olland, gemeente Rheden
(tot maart 2018)

Jos Penninx, voorzitter VNR
(ad interim april – september 2018)

Albert Holtland, gemeente Kampen
(vanaf oktober 2018)

Vice voorzitter:

Gerrit Jan Veldhoen, gemeente Kampen
(tot maart 2018)

Hans Winters, gemeente Zevenaar
(vanaf oktober 2018)

Taakgroep Maas

De taakgroep Maas kwam in 2018 bijeen in Gennepe en Mook. 28 gemeenten nemen deel aan de taakgroep Maas.

Voorzitter:

Sander Bos, gemeente West Maas en Waal

Vice voorzitter:

Jos Teeuwen, gemeente Venlo
(tot maart 2018)

Antoon Splinter, gemeente Bergen
(vanaf juni 2018)

Taakgroep Rijn/Waal

De taakgroep Rijn/Waal vergaderde in 2018 in Opheusden en Vuren. Bij de taakgroep Rijn/Waal zijn 35 gemeenten betrokken.

Voorzitter:

Machiel de Gelder, gemeente Werkendam

Vice voorzitter:

Herman Geerdes, gemeente Houten

Per 1 januari 2019 vindt er binnen de taakgroep Rijn/Waal een aantal gemeentelijke herindelingen plaats. Daarom is besloten de nieuwe (vice) voorzitter in de eerste vergadering van 2019 te benoemen.

Bestuur

Het bestuur van de VNR stuurt de vereniging aan en houdt de vereniging financieel gezond. Zij spraken in drie bestuursvergaderingen onder andere over de koers van de VNR na de verkiezingen, om met de nieuwe club bestuurders te bepalen wat de komende vier jaar van belang is om met elkaar te bespreken. De voorbereiding en uitwerking van de Jaarvergadering en de financiële stukken kwamen aan de orde. Terugkoppeling van wat in de taakgroepen is besproken, afstemming van inbreng en uitzetten van actie is belangrijk onderdeel van de bestuursagenda.

Voorzitter:

Jos Penninx, gemeente Voorst

Secretaris/penningmeester:

Remco van de Ven

Leden (voorzitters en vice voorzitters van de taakgroepen):

Sander Bos, Jos Teeuwen / Antoon Splinter, Machiel de Gelder, Herman Geerdes, Nicole Olland / Albert Holtland, Gerrit Jan Veldhoen / Hans Winters

Jaarvergadering

In 2018 was de werkschuur in Alphen plaats van handeling voor de Jaarvergadering. De Jaarvergadering is de jaarlijkse ledenvergadering van de VNR, waarin beleid vastgesteld wordt en financiële stukken en de begroting voor het komende jaar besproken worden. De punten zijn goedgekeurd. Op voorstel van de Financiële Controle Commissie, bestaande uit wethouders Jan van Baal (Overbetuwe), Robert Kreukniet (Zwijndrecht) en André Landwehr (Vianen), is het bestuur décharge verleend op de financiële stukken. Wethouders Jan van Baal (Overbetuwe), Wil Kosterman (Wijk bij Duurstede) en Theo Boerman (Hardinxveld-Giessendam) zijn benoemd als Financiële Controle Commissie voor de stukken over 2018. Aansluitend is inhoudelijk gesproken over het project **“Over de Maas, verrassend ondergronds”**.

Een uitgebreid verslag van de Jaarvergadering is beschikbaar (op te vragen bij het secretariaat).

Website

Informatie over de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten is te vinden op www.vnrgemeenten.nl.

In 2018 is de website van de VNR volledig vernieuwd en heeft, net voor de gemeenteraadsverkiezingen, een frisse uitstraling gekregen. Op de website is algemene informatie over de VNR te vinden, wat de VNR is en doet en hoe de VNR werkt. Nieuwsberichten zijn te lezen en de nieuwsbrieven zijn na te lezen. Ook het vergaderschema is beschikbaar.

Er is een overzicht van de leden op kaart te zien. Per lid is er een link met informatie over een waterproject in de betreffende gemeente aanklikbaar. Als platform voor kennis en informatie uitwisseling zijn er verschillende linken met waterinformatie aanklikbaar. Informatie over nationaal beleid, regionale projecten en andere interessante waterinformatie.

Nieuwsbrief

Minimaal vier keer per jaar krijgen de leden de digitale nieuwsbrief ‘Riviergemeenten’ toegestuurd. Met de introductie van de nieuwe website gebeurt dit via Mailchimp. De nieuwsbrief is een manier om VNR nieuws met de leden te delen. Het gaat om bestuurs- of ledenmutaties, maar ook om oproepen om ervaring over een onderwerp te delen. Er is een terugkoppeling van de vergaderingen van de taakgroepen of de Jaarvergadering. Eén onderwerp uit die vergaderingen wordt nader toegelicht. Daarnaast is er informatie over actuele onderwerpen.

Zowel leden (de bestuurlijk vertegenwoordigers én de ambtelijke contactpersonen) als vertegenwoordigers van medeoverheden en andere organisaties waar de VNR contact mee onderhoudt, krijgen de nieuwsbrief toegestuurd. Geïnteresseerden kunnen zich via de website abonneren. In 2018 zijn er vijf edities verstuurd. De nieuwsbrief wordt naar ongeveer 500 mailadressen verstuurd.

VNR bureau

Het VNR bureau voert de uitvoerende en ondersteunende werkzaamheden uit. Dat betreft de voorbereiding en uitwerking van de taakgroep- en bestuursvergadering en de Jaarvergadering, net als de ledenadministratie, de communicatie, het verzorgen van de website en de nieuwsbrief. Het vertegenwoordigen van de VNR op ambtelijk niveau is daar onderdeel van.

Het secretariaat is ondergebracht bij Vereniging Stadswerk Nederland in Ede. De werkzaamheden worden uitgevoerd door Edmee van der Hoeven. De medewerkers van Stadswerk ondersteunen met secretariële werkzaamheden en communicatieadvies. Naast de VNR is ook het secretariaat van het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen bij Stadswerk ondergebracht. De beleidsmedewerkers van de drie verenigingen hebben regelmatig overleg. Zij verkennen met elkaar aanknopingspunten en wisselen onderling informatie uit over een diversiteit aan onderwerpen. Dit gaat zowel over inhoudelijke onderwerpen als over het laten functioneren van een vereniging. Tevens wonen zij elkaars bijeenkomsten bij. Ze werken er naar toe dat zij elkaar kunnen vervangen bij (langdurige) afwezigheid.

Sfeerverslag jaarvergadering

Rivieren in beeld

Waar werkt de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten aan?

Rivieren zijn dynamisch en dat zijn ook de onderwerpen waar bestuurders met elkaar over spreken. De insteek is om te kijken wat de kansen zijn die een gemeente heeft op een onderwerp en hoe daar mee aan de slag te gaan. In een taakgroep is altijd ruimte om een actualiteit uit de eigen gemeente te delen met de medebestuurders: om feedback te vragen, voortgang te rapporteren of successen te delen. Door vertegenwoordiging in diverse overlegstructuren en bilaterale gesprekken verzamelen en delen we de informatie.

In 2018 is het vergaderschema aangepast. De bijeenkomsten van maart zijn wegens de verkiezingen geschrapt. De Jaarvergadering vond plaats in het voorjaar. De taakgroepvergaderingen van juni waren de eerste na de verkiezingen, in nieuwe samenstelling, en stonden in het teken van kennis maken met elkaar. Begin oktober kwamen de taakgroepen weer bijeen, met een diversiteit aan onderwerpen. Er is ook een inventarisatie gedaan van onderwerpen die de komende vier jaar aan de orde moeten komen, als bouwsteen voor het VNR werkplan 2019 – 2022.

Wegens bestuurlijke drukte in december, vinden de vergaderingen van december in januari 2019 plaats.

Taakgroep Rijn/Waal

De bestuurders van de taakgroep Rijn/Waal spraken in 2018 over:

- Vismigratie van en naar de rivier: in het kader van de Kaderrichtlijn Water Rijn West zijn maatregelen genomen om de kwaliteit van het water te verbeteren. Daarmee komen er ook weer vissoorten terug in de rivieren. Het is nu aan de orde de samenwerking met gemeenten te intensiveren, aangezien vele vissoorten in binnenwateren paaien.
- Deltaprogramma Rijn / Lange Termijn Ambitie Rivieren: het samenstellen van een pakket aan maatregelen om het krachtig samenspel tussen dijkversterking en rivierverruiming vorm te geven. Welke mogelijkheden zijn er en waar kiezen we met elkaar voor.
- Lessen uit Varik-Heesselt: lang is gesproken over een hoogwatergeul bij Varik-Heesselt, waar bij hoog water centimeters waterstanddaling gerealiseerd konden worden. Er ontstonden steeds meer protesten bij bewoners. Het waterschap wilde niet mee betalen aan sterkere dijken langs de geul en het Rijk keek vooral naar draagvlak. Met de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur is geadviseerd het plan te stoppen. Nu is het de vraag waar de opgave dan wel gerealiseerd kan worden

- Gralliantie, dijkversterking Gorinchem – Waardenburg: voor deze dijkversterking is gekozen voor een nauwe samenwerking tussen waterschap en aannemer, die in het voortraject al heeft gekeken naar wensen en technische mogelijkheden. Er is veel aandacht besteed aan het betrekken van de omgeving. Er is geluisterd naar de wensen en een afwegingskader gemaakt. Dit heeft er toe geleid dat de plannen, die toch uitgevoerd moeten worden, geaccepteerd worden.
- Gastvrije dijken: de ANWB heeft het initiatief genomen te bekijken wat de mogelijkheden van de noordelijke Waaldijk zijn waar het gaat om het leven van de dijk en de rivier.
- Rivierenetwerk schone Rijn: er is een nieuw netwerk schone rivieren van start gegaan, nu langs de Nederrijn. Vele riviergemeenten doen er aan mee.
- Integraal Rivier Management: het denken vanuit het Rijk is verbreed. Waterstanddaling komt niet alleen waterveiligheid ten goede, maar ook aan andere maatregelen als natuur of bodem. Maatregelen in dat kader kunnen ook weer ten goede komen aan waterveiligheid. De wens is om integraler naar het rivierengebied te kijken en alle maatregelen met elkaar af te wegen.
- Rivierklimaatpark: in het Rivierklimaatpark wordt gewerkt aan verschillende doelen, waaronder waterveiligheid. Toch wordt het langzaam aan onduidelijk wat de doelen zijn en wie waar voor verantwoordelijk is. In het Rhederlaag moet een overnachtingshaven gerealiseerd worden.

Taakgroep IJssel

In 2018 is er in over diverse onderwerpen van gedachten gewisseld:

- Deltaprogramma: nadat de Voorkeursstrategie voor de IJssel is vastgesteld is er gesproken over de verdere concrete uitwerking van het samenspel tussen dijkversterking en rivierverruiming. Daar is het project Lange Termijn Ambitie Rivieren voor in gang gezet. Vier mogelijke alternatieven zijn in beeld en daar worden de maatregelen uit gehaald.
- Stroomlijn en vegetatiebeheer: het programma Stroomlijn nadert het einde en nu is vegetatiebeheer aan de orde. Er wordt een programmateam geformeerd, dat uitvoering moet geven aan het op orde houden van de vegetatielegger. Dit wordt in overleg met gemeenten vorm gegeven en kan door natuur- en commerciële organisaties worden uitgevoerd. Als er wat bekend is, zal dat in de taakgroep gedeeld worden.

- IJsselbiënnale: vorig jaar is de kunstroute IJsselbiënnale gehouden. Het was een groot succes. Toch blijkt het lastig om met een kleine organisatie de financiële middelen bij elkaar te krijgen. Een volgende versie komt een jaar later.
- Laag water: de bestuurders van de taakgroep IJssel constateerden een paar jaar geleden al dat er veel aandacht is voor hoog water, maar dat laag water ook een probleem zou kunnen zijn. De zomer van 2018 maakte dat duidelijk. Er is gekeken waar gemeenten tegen aan lopen en welke informatie gewenst is om verder mee aan de slag te gaan.
- Dempens Zandwinputten: in het kader van zandwinning zijn diepe putten ontstaan. De tendens is dat deze, mede in het kader van natuurontwikkeling, gedempt / verontdiept worden. De vraag is alleen welk materiaal gebruikt wordt bij deze verontdieping, hoeveel afval daar in verborgen zit.
- Dijkversterking Prio 1 / Kade Mook: bij Mook moet de kade versterkt worden, maar deze loopt midden door het historische stadscentrum. Met de aannemer samen is gekeken wat de mogelijkheden zijn voor alternatieven. Daar is de omgeving ook nadrukkelijk bij betrokken. Er is een innovatieve techniek toegepast, waarbij er zowel bij de werkzaamheden minder overlast is als dat het eindresultaat ruimtelijk goed ingepast is.

Taakgroep Maas

Hier is met enthousiasme over veel verschillende onderwerpen gesproken:

- Deltaprogramma Maas: nadat de Voorkeursstrategie is opgeleverd hebben de partijen langs de Maas gewerkt aan het Regionaal voorstel Maas 2016, waarin concrete projecten rivierverruiming voor de korte termijn voorgesteld zijn. In de jaren daar na is gewerkt aan het concreet maken van deze projecten. In de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Maas wordt gekeken naar het beleidsontwikkelingsspoor en projecten op de langere termijn. Ondertussen is gewerkt aan een Ruimtelijk Perspectief Maas, wat als basis kan dienen voor de planvorming.
- Drinkbare Maas: gemeenten zijn gevraagd aan te haken bij het initiatief van Li An Phoa om aandacht te vragen voor de kwaliteit van het Maaswater, zij wil dit een drinkbare Maas maken. Met een etappe-wandeltocht wandelde zij van bron tot monding. Meerdere gemeenten hebben haar ontvangen.

Branding van de Maas

In 2017 is 'Branding van de Maas' als onderwerp aan de taakgroep Maas voorgelegd. Om de Maas als geheel in de markt te zetten als aantrekkelijk gebied voor bewoners en bezoekers. Door de bestaande initiatieven die er zijn aan elkaar te koppelen. Hierover is in 2018 in meerdere aparte bijeenkomsten verder gesproken. Deze zijn onder de vlag van de VNR georganiseerd, om te komen tot een eigen organisatie. In deze werkgroep nemen vooral wethouders economie / recreatie deel en kent dus een andere samenstelling dan de reguliere taakgroep.

Jaarvergadering 2018 VNR inhoudelijk

De Jaarvergadering van de VNR vond in 2018 plaats op een bijzondere locatie bij het project 'Over de Maas' in het Gelderse Alphen. De werkschuur van de archeologen in het gebied was omgebouwd tot vergaderlocatie. In het project 'Over de Maas' wordt zand gewonnen. Na de werkzaamheden wordt het gebied opgeleverd als natuur- en recreatiegebied, waar ook maatregelen zijn genomen om de waterstand bij hoog water omlaag te krijgen. Het gebied was bij vooronderzoek geclassificeerd als archeologisch niet interessant. Dat bleek bij nadere bestudering door amateur-archeologen in de praktijk heel anders te zijn. Er is een archeologische werkgroep gevormd die een grote hoeveelheid interessante opgravingen heeft gedaan. De VNR leden gingen in gesprek met de wethouder, de ontzander, de natuurbeheerder en de archeoloog.

Met een fietstocht is het gebied verkend; een deel is al opgeleverd in een ander deel wordt nog gewerkt. De ochtend werd afgesloten met een lunch.

Input voor VNR werkplan 2019 – 2022

Nieuwe bestuurders betekent ook het bespreken van mogelijk nieuwe aandachtspunten en prioriteiten. Daar is in de taakgroepen over gesproken. Waterveiligheid blijft het onderwerp dat met stip op één staat, in combinatie met ruimtelijke kwaliteit. Dat we als gemeenten betrokken blijven bij de grote plannen, onze mening kunnen geven op basis van input van de bevolking en vervolgens de plannen uit kunnen leggen en er iets moois voor de omgeving van kunnen maken.

Waar meer aandacht voor gaat komen zijn de mogelijkheden van de rivier, de dijken en directe omgeving, voor het opwekken van energie. Ook hier speelt ruimtelijke kwaliteit een rol, waarbij een vraag aan de orde kan zijn als 'willen we een lijn van windmolens langs de rivier?'

Natuurlijk moet er ook aandacht zijn voor afval in het water en de kwaliteit van het water, zodat er levende rivieren ontstaan. Wellicht ook meer in internationaal verband. En de beleefbaarheid van de rivier; het is niet alleen een stroom die door de gemeente heen loopt, het is een parel in de gemeente waar veel meer gebruik van gemaakt kan worden.

Deze voorstellen worden in 2019 verwerkt in het werkplan 2019 – 2022.

Deltaprogramma Rivieren

Begin 2018 is er verder gewerkt aan het uitwerken van de Lange Termijn Ambitie Rivieren. In 2014 is in het kader van het Deltaprogramma de Voorkeursstrategie (VKS) Rivieren gepresenteerd. Door het veranderen van de normering, meer inzicht in faalmechanismen en andere ontwikkelingen, moest dit krachtig samenspel tussen dijkversterking en rivierverruiming herijkt worden. Op basis van een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse werd er verder gewerkt aan maatregelpakketten. Deze werden in de regioprocesen doorgesproken. Halverwege 2018 kondigde de Minister van Infrastructuur en Waterstaat aan aan de slag te gaan met Integraal Rivier Management, waardoor processen stil kwamen te liggen en de relatie tot het Deltaprogramma onduidelijk was.

Integraal Rivier Management

Het in 2018 opgevatte idee van de Rijksoverheid over Integraal Rivier Management is dat de opgaven langs de rivier centraal staan en elkaar kunnen versterken. De Minister wil meer aandacht voor scheepvaart, mede in relatie tot bodemerosie en –sediment. De warme zomer met de lage waterstanden heeft de urgentie benadrukt om breder naar de rivier te kijken dan alleen waterveiligheid. De Minister heeft in het Deltafonds vanaf 2029 middelen beschikbaar gesteld om rivierverruimingsprojecten uit te voeren. Het Ministerie had tijd nodig de eigen opgaven integraler in beeld te brengen. Dat leidde tot vertraging in de lopende processen en grote zorgen van de regionale bestuurders over de voortgang van de huidige projecten en maatregelen.

Daarnaast is er onduidelijkheid over de governance structuur in de toekomst waarover de Minister pas wil praten als de opgaven in beeld zijn. In alle voorbereidende gesprekken vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de rol en positie van gemeenten. Gemeentelijk vertegenwoordigers staan het dichtst bij de burger en zijn daardoor een bruikbare bron van informatie. Dat wordt niet altijd zo ingestoken.

Deltaprogramma Maas

In het kader van de Lange Termijn Ambitie Rivieren is er in de regioprocesen Maasvallei en Bedijkte Maas gewerkt aan het opstellen van een Voorlopig Bestuurlijke Voorkeur; een pakket aan maatregelen die het krachtig samenspel van dijkversterking en rivierverruiming de komende tijd vorm moet geven. Langs de Bedijkte Maas zijn de pakketten samen gesteld en voorgelegd aan de bestuurders. Langs de Maasvallei is er eerst gewerkt aan het in kaart brengen van de opgaven.

De regioprocesen zijn stil gelegd, toen de Minister het Integraal Rivier Management aankondigde. Eerst moest in beeld zijn wat de opgaven vanuit het Rijk zijn, en welke financiële middelen daar voor beschikbaar zijn, voordat de regio verder kan kijken hoe daar ook bij aan te sluiten.

Vanuit het programma Maas is verder gewerkt aan de projecten die in het Regionaal Voorstel (projecten voor de korte termijn) gedaan zijn. Helaas moest geconstateerd worden dat er voor het project Meer Maas Meer Venlo geen financieel draagvlak was.

Andere projecten zijn verder gekomen op de MIRT agenda. Daarnaast is er verder gewerkt aan het verhaal van de Maas.

Deltaprogramma Rijn

In het deelprogramma Rijn is verder gewerkt aan de uitwerking van de Voorlopig Bestuurlijke Voorkeur. Langs de IJssel houdt de Voorkeursstrategie stand, met wat kleine aanpassingen. Langs de Nederrijn/Lek zijn geen projecten in beeld voor rivierverruiming. Langs de Waal/Merwedees wordt gekeken naar kansrijke opties. Rijnstrangen komt in beeld als mogelijke oplossing in de verre toekomst. Bij Varik Heesselt wordt het besluit genomen dat er geen draagvlak is voor een geul. Dit betekent dat de waterstanddaling op andere locaties langs de rivier gerealiseerd moet gaan worden.

Op het moment dat er zicht was op de Voorlopig Bestuurlijke Voorkeur, kondigde de Minister Integraal Rivier Management aan. Daarna hebben de regio's pas op de plaats gemaakt. Bestuurders hebben wel veel tijd gestoken in informeel overleg over de voortgang van korte termijn projecten en de governance voor de toekomst.

Langs de IJssel bleef de werkgroep communicatie actief. Er is onder andere een magazine verschenen en een website gelanceerd, www.onzeijssel.nl. De VNR heeft namens de aangesloten gemeenten de gemeentelijke financiële bijdrage op zich genomen.

Laag Water

In de zomer van 2018 werd duidelijk dat niet alleen hoog water, met overstromingen, maar ook laag water een ontwrichtende werking op de Nederlandse samenleving en economie heeft. Havens waren lastig bereikbaar, de kwaliteit van het water liep achteruit en in de uiterwaarden kon het gevaarlijk zijn om te wandelen wegens het bloot liggen van bommen uit de Tweede Wereldoorlog. Een onderwerp waarvan ook gemeentelijk bestuurders zich steeds meer bewust zijn van de gevolgen.

Schone Rivieren

We blijven met elkaar de resultaten van opschoonacties langs de rivieren delen, zodat er zo min mogelijk afval vanaf het land via de rivieren in de oceanen terecht komt. Een mooi resultaat is dat ook Schone Rijn van start is gegaan. In de opschoonacties staat niet alleen het opschonen centraal, maar ook steeds meer het onderzoek aan het afval. Waar komt het vandaan en hoe kunnen we dit beperken.

Gemeenteraadsverkiezing

In maart 2018 waren de verkiezingen voor de gemeenteraden. De VNR heeft een flyer gemaakt 'Water als vriend', waarin de kansen van rivierwater in een gemeente beschreven staan en de oproep een waterwethouder te benoemen in het college. Deze flyer is na de verkiezingen toegestuurd aan de griffies en de formateurs van de colleges.

Richtlijn Overstromings Risicobeheer

De ROR is een Europese richtlijn om te bepalen welke maatregelen genomen worden om overstromingsrisico's te voorkomen. De VNG verzorgt waar nodig inbreng van gemeenten, met waar nodig inzet van kennis of het netwerk van de VNR.

Rijkswaterstaat

Er zijn goede contacten met verschillende medewerkers en bestuurders van Rijkswaterstaat. Zij zijn regelmatig aanwezig bij vergaderingen van de taakgroepen. Om onderwerpen in het bijzonder toe te lichten, maar ook om de geluiden van de gemeenten op rivieronderwerpen mee terug de organisatie in te nemen.

Het gaat over het beheer van de rivier, inclusief onderwerpen als zwemmen in de rivier en de Beleidslijn Grote Rivieren.

Duurzaamheid en energietransitie

Duurzaamheid is een onderwerp waar Rijkswaterstaat meer aandacht aan gaat besteden. Daar is een aparte HID voor aangesteld en per regionale dienst een afdeling beschikbaar. Hier zullen we in de contacten en overleggen meer over horen.

Een van de duurzame onderwerpen is de energietransitie. Daar zijn ook provincies mee aan de slag. Langs de rivier zouden linten van windmolens geplaatst kunnen worden, of dijken vol gelegd met zonnepanelen. Willen wij dit met elkaar in het kader van duurzaam beleven van een gebied? Maar wat zijn de mogelijkheden van de rivier zelf? Daar is nog weinig kennis over. Vragen die we met elkaar gaan verkennen.

Overige inhoudelijke onderwerpen

Bestuur en bureau van de VNR zijn op bijeenkomsten aanwezig, met een diversiteit aan onderwerpen die met de rivier te maken hebben of daar een relatie mee (kunnen) hebben. Om kennis te halen, te brengen en de VNR onder de aandacht te brengen:

- Watercommunicatie vakdag: informele bijeenkomst van communicatieprofessionals waterwereld;

- Gebiedsconferentie Rijnmond Drechtsteden; een netwerkdag voor alle betrokkenen bij het Delta-programma Rijnmond-Drechtsteden, waarbij de voortgang van de projecten en leerpunten daar uit centraal stonden;
- OFL werkconferentie: het Overleg Fysieke Leefomgeving (adviesorgaan Ministerie I&M) organiseerde een bijeenkomst waarin participatie centraal stond;
- Waalsamen / voortgang Langsdammen Waal: langs de Waal loopt een pilot met Langsdammen om de hoogwaterveiligheid te verbeteren, maar meteen ook andere positieve resultaten voor de rivier te bewerkstellingen als natuurontwikkeling, bodemsediment, scheiding beroeps- en recreatievaart. VNR wordt uitgenodigd voor de bijeenkomsten en blijft op die manier op de hoogte van de ontwikkelingen;
- Ruimtelijk perspectief dijken Gelderse IJssel: er was al een beeld van hoe om te gaan met de Overijsselse IJssel-dijken. De provincie Gelderland heeft ook een beeld van hun dijken gemaakt. Gemeenten hebben hun inbreng ambtelijk kunnen geven;
- Ruimte voor Levende Rivieren, een plan van de Coalitie Rivieren Natuurlijk (samenwerkende natuur- en milieu organisaties) waarin zij de rivier de ruimte willen geven;
- Congres Koninklijk Nederlands Waternetwerk; water en energie was het centrale thema, welke mogelijkheden zijn er om met water energie op te wekken en hoe kunnen en moeten we daar in samen werken;
- Nederland Veranderd/t; een congres over de invloed en rol van Erfgoed in de openbare ruimte, met ook aandacht voor wateronderwerpen;
- Deltacongres: de jaarlijkse bijeenkomst van de Deltacommissaris om met elkaar de ontwikkelingen binnen en de voortgang van het Deltaprogramma te presenteren en bespreken;
- Rivierendag: het Deltaprogramma Rivieren organiseerde een netwerkmiddag voor alle bestuurders en ambtenaren van betrokken overheden en organisaties. Participatie was het centrale onderwerp.
- Beleef de IJssel: vanuit Veluwe op 1, de Achterhoek, de IJsselvechtdelta, de Hanzesteden is er een blik naar de IJssel, die het verbindende lint kan zijn om pareltjes te verbinden van activiteiten die georganiseerd worden. De IJssel biënnale is hierbij aangesloten en de provincies Overijssel en Gelderland hebben er belangen. Bekeken wordt hoe gemeenten hier bij aan kunnen sluiten.

Wie vertegenwoordigen de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten?

De VNR is een netwerkorganisatie. Gemeenten vormen, als lid van de VNR, onderling het netwerk, via de taakgroepen en de ledenvergadering. Daar wisselen zij met elkaar kennis en informatie uit. In divers overleg van medeoverheden en andere organisaties over het riviereengebied, is gemeentelijke inbreng gewenst. De gemeentelijke vertegenwoordiging wordt via de VNR afgestemd. Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau vertegenwoordigen de leden en het bureau de VNR.

Relatie met VNG

De VNR en de VNG zijn twee zelfstandige verenigingen. De VNG houdt zich bezig met het brede onderwerp water, de VNR richt zich op het rivierwater en riviereengebied en alles wat daarmee te maken heeft. Regelmatig is er op ambtelijk en bestuurlijk niveau afstemming over de wateronderwerpen.

Om de rivieronderwerpen op de nationale agenda te houden is Jos Penninx als voorzitter van de VNR lid van het bestuurlijk waternetwerk van de VNG. De vergaderingen worden ambtelijk voorbereid door het Gemeentelijk Water Netwerk. Vanuit het VNR-bureau is Edmee van der Hoeven hierbij betrokken en wordt uitgenodigd voor de vergaderingen.

Deltaprogramma Maas

Stuurgroep Delta Maas

De Stuurgroep Delta Maas (SDM) is bestuurlijk verantwoordelijk voor de uitwerking van het Deltaprogramma Maas. Naast Rijk, provincies en waterschappen praten gemeentelijk vertegenwoordigers mee om het gemeentelijk geluid te laten horen.

Gemeente Oss

Bedijkte Maas Brabant

Johan van der Schoot

Gemeente West Maas en Waal

Bedijkte Maas Gelderland/VNR

Sander Bos

Gemeente Bergen

Noordelijke Maasvallei / VNR

Antoon Splinter (vanaf juni 2018)

Gemeente Roermond

Maasvallei/VNR

Gerard IJff (tot juni 2018)

Angely Waajen (vanaf juni 2018)

Gemeente Venlo

Koploper

Jos Teeuwen (tot juni 2018)

Marij Pollux (vanaf juni 2018)

Gemeente Maastricht

Koploper

Gert Jan Krabbendam

Gemeente 's-Hertogenbosch

Koploper

Jos van Son (tot juni 2018)

ABG Maas

De Ambtelijke Begeleidingsgroep Maas verzorgt de voorbereiding van de vergaderingen van de Stuurgroep Delta Maas.

Gemeente 's-Hertogenbosch

Martine van den Beucken (tot juni 2018)

Gemeente Maastricht

Gerard Wijnands

Gemeente Oss

Frank Geenen

Gemeente Roermond

Crit Smeets

Gemeente Venlo

Christine Jansen

Gemeente West Maas en Waal

René Meegens

Gemeente Bergen

Erik Kuiper (vanaf juni 2018)

Gemeenten Noord Limburg

Marniks Maris (vanaf juni 2018)

VNR

Edmee van der Hoeven

Bestuurlijk Overleg Bedijkte Maas

De provincie Brabant verzorgt het regioproces Bedijkte Maas. Meerdere keren per jaar worden gemeenten geïnformeerd, betrokken en uitgenodigd inbreng te leveren. Alle gemeenten langs de bedijkte Maas, ook de Gelderse gemeenten, worden uitgenodigd een bestuurder deel te laten nemen.

Ambtelijk overleg Bedijkte Maas

Het bestuurlijk overleg Bedijkte Maas wordt voorbereid door het ambtelijk overleg Bedijkte Maas. Ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten langs de Bedijkte Maas en de VNR worden uitgenodigd deel te nemen. In 2017 zijn er meerdere ambtelijke overleggen geweest om inhoudelijk door te praten over de samen te stellen maatregelpakketten.

Bestuurlijk overleg Maasvallei

De provincie Limburg verzorgt het regioproces Maasvallei. Bestuurders van gemeenten langs de Maasvallei worden uitgenodigd deel te nemen. Zij worden geïnformeerd over de stand van zaken en kunnen hun inbreng leveren.

Ambtelijk Overleg Maasvallei

Het bestuurlijk overleg Maasvallei wordt voorbereid door het Ambtelijk Overleg Maasvallei. Ambtelijk vertegenwoordigers van Maasvallei gemeenten worden hier voor uitgenodigd.

Deltaprogramma Rijn

Binnen het Deltaprogramma Rijn zijn verschillende bestuurlijke en ambtelijke gremia actief, waarin gemeenten/VNR vertegenwoordigd zijn.

Bestuurlijk Platform Delta Rijn

Het bestuurlijk Platform Delta Rijn (BPDR) is verantwoordelijk voor de afstemming van maatregelen langs de riviertakken van de Rijn (IJssel, Nederrijn/Lek, Waal en Merwedese). Naast het Rijk, provincies en waterschappen zijn gemeenten vertegenwoordigd om het gemeentelijk geluid te delen:

Gemeente Rheden

IJssel: Nicole Olland (tot maart 2018)

Gemeente Houten

Nederrijn/Lek: Herman Geerdes

Gemeente Werkendam

Merwedese: Machiel de Gelder

Gemeente Tiel

Waal: Ben Brink (tot september 2018)

Gemeente Lingewaard

Veiligheidsregio's: Marianne Schuurman

Gemeente Voorst

relatie VNR: Jos Penninx

Gemeente Deventer

relatie Ruimtelijke Adaptatie:

Andries Heidema (tot oktober 2018)

Gemeente Zevenaar

IJssel: Hans Winters (vanaf oktober 2018)

ABG Rijn

De ambtelijke Begeleidingsgroep (ABG) Rijn bereidt de vergadering voor van het bestuurlijk Platform Delta Rijn.

Gemeente Houten

Marco Harms

Gemeente Lingewaard

Joost Bruckwilder

Gemeente Rheden

Maarten van der Leede

Gemeente Tiel

José Ziekenheiner

Gemeente Voorst / VNR

Edmee van der Hoeven

Gemeente Werkendam

Corine Lankhaar

Stuurgroep IJssel

Bestuurders van Rijk, waterschappen en provincies aan de IJssel overleggen, gezamenlijk met gemeentelijk vertegenwoordigers, over hoogwaterveiligheids-onderwerpen langs de IJssel. Zij geven sturing aan de uitwerking en actualisatie van de Voorkeursstrategie IJssel en stemmen de voorgestelde projecten in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma met elkaar af.

Gemeente Zwolle

Noordelijke IJssel: Ed Anker

Gemeente Kampen

Noordelijke IJssel: Albert Holtland (oktober 2018)

Gemeente Zutphen

Midden IJssel: Oege Bos (tot maart 2018)

Gemeente Rheden

Zuidelijke IJssel: Nicole Olland (tot maart 2018)

Gemeente Zevenaar

Zuidelijke IJssel: Hans Winters (vanaf april 2018)

Gemeente Deventer

relatie BPDR: Andries Heidema (tot oktober 2018)

Gemeente Voorst

relatie VNR: Jos Penninx

Ambtelijk Begeleidingsteam IJssel

De vergaderingen van de Stuurgroep IJssel worden voorbereid door het Ambtelijk Begeleidingsteam IJssel. Het team bereidt ook de brede (informatieve) bijeenkomsten voor. Het gaat om brede ambtelijke bijeenkomsten, of bijeenkomsten waarbij ook belanghebbenden aanwezig zijn.

Gemeente Deventer

Gemeente Rheden

Maarten van de Leede

Gemeente Voorst / VNR

Edmee van der Hoeven

Gemeente Zutphen

Arjen Groen

Gemeente Zwolle

Andreas van Rooijen

Communicatie overleg IJssel

Binnen de Stuurgroep IJssel is er aandacht voor communicatie over de te nemen maatregelen, maar ook de schoonheid van de IJssel. Er is een kernclub die activiteiten voorbereidt. Communicatiemedewerkers van gemeenten en de VNR worden uitgenodigd voor brede bijeenkomsten om input te leveren.

Bestuurlijk Overleg Waal Merwed

Alle gemeentelijk bestuurders langs de Waal en de Merwed worden uitgenodigd voor het Bestuurlijk Overleg Waal en Merwed. In dit overleg, waarbij ook de bestuurlijk vertegenwoordigers van Rijk, waterschappen en provincies aanwezig zijn, komen hoogwaterveiligheidsonderwerpen aan de orde. Het gaat om projecten rivierverruiming en in het kader van het hoogwaterbeschermingsprogramma.

ABG Waal en Merwed

Het bestuurlijk overleg Waal Merwed wordt voorbereid door het Ambtelijk Overleg Waal Merwed. Ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten langs de Waal en Merwed en de VNR worden voor het overleg uitgenodigd.

Bestuurlijk Overleg Sterke Lekdijken

Het bestuurlijk overleg Sterke Lekdijken stuurt het project Sterke Lekdijken aan. Bestuurders van alle betrokken gemeenten worden hiervoor uitgenodigd. Voorafgaand aan het overleg vindt er in VNR verband een gemeentelijk vooroverleg plaats.

Riviertaktrekkersoverleg

Het programmteam Rijn is ambtelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het programmaplan Delta-programma Rijn. Zij worden hierbij ondersteund door de trekkers van de riviertakken Waal/Merwed, IJssel en Nederrijn-Lek. Iedere twee weken is er overleg om de actualiteiten te bespreken. Het VNR-bureau wordt ook uitgenodigd en is afhankelijk van de agenda aanwezig bij het overleg.

Communicatie en participatie Lange Termijn Ambitie Rivieren

In het begin van 2018 is gewerkt aan de Lange Termijn Ambitie Rivieren. In gezamenlijkheid door alle overheden. Het idee was dat dit zou landen in een structuurvisie. Daarvoor moet een communicatie- en participatie traject opgezet worden. Daar zijn ideeën over uitgewisseld. Het VNR secretariaat is daarvoor uitgenodigd.

Gelderse Commissie Veiligheid Grote Rivieren

De Gelderse Commissie Veiligheid Grote Rivieren houdt zich bezig met calamiteiten op het water. De voorzitter van de VNR is namens de VNOG lid van de Commissie. Het is een mooie manier om de kennis over hoogwaterveiligheid te koppelen aan crisisbeheersing (calamiteiten en rampenbestrijding).

Begeleidingscommissie Evaluatie Beleidslijn Grote Rivieren

De evaluatie van de Beleidslijn Grote Rivieren werd begeleid door een begeleidingscommissie, waar het VNR bureau en een gemeentelijk vertegenwoordiger deel van uit maken. De evaluatie is afgerond. De begeleidingscommissie blijft in stand om acties die voort vloeien uit het advies te volgen. Het gaat om de nieuwe tekst van de Beleidslijn en de communicatie over hoe de Beleidslijn in de praktijk toe te passen. Edmee van der Hoeven is hierbij vanuit de VNR bij betrokken. Christine Jansen, gemeente Venlo, Ard Schenk, Gemeente Zevenaar en Rob Gerards, gemeente Roermond denken mee.

Arbeitsgruppe Hoch Wasser

Nederlandse en Duitse overheden in de grensstreek stemmen ontwikkelingen op het gebied van hoog water (veiligheid) hier af. Zij doen gezamenlijk onderzoek naar de gevolgen van de nieuwe Nederlandse normen voor de situatie in Duitsland. Er is gekeken of de overeenkomst verlengd moet worden. Dat gaat in 2019 plaats vinden. Het VNR-bureau krijgt de agenda met stukken toegestuurd en bepaalt afhankelijk daarvan de aanwezigheid.

Stadswerk en het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL)

Het secretariaat van de VNR is onder gebracht bij Vereniging Stadswerk Nederland. Hier huist ook het secretariaat van het GPKL. Verenigingen met eenzelfde karakter, waarbij gekeken wordt wat de bindende onderwerpen zijn. Het inrichten van de openbare ruimte, de energietransitie en participatie zijn onderwerpen die op alle agenda's staan.

In 2018 is door het secretariaat regelmatig deel genomen aan inhoudelijke bijeenkomsten van Stadswerk, waar het gaat om de energietransitie en duurzame ontwikkelingen. Maar ook over de Global Goals van de Verenigde Naties.

Afsluitend

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten is

Een netwerk van gemeentebestuurders waar levendig gediscussieerd wordt over de kansen en bedreigingen van de rivieren, waar kennis wordt genomen van elkaars problemen en kansen en gezocht wordt naar gezamenlijke oplossing en aanpak.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten staat voor

Belangenbehartiging en gezamenlijke visieontwikkeling voor riviergebonden aangelegenheden die het individuele belang van riviergemeenten overstijgen.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten functioneert als

Een volwaardige gesprekspartner op bestuurlijk niveau in de waterwereld, zowel op regionaal, nationaal als internationaal niveau.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten heeft

De actuele onderwerpen in beeld en is in beeld bij leden, medeoverheden en andere organisaties.

Bijlage

Ledenlijst Vereniging Nederlandse Riviergemeenten

Per taakgroep op 31 december 2018

Taakgroep Maas

Aalburg
Beesel
Bergen
Cuijk
Eijsden-Margraten
Geertruidenberg
Gennepe
Goeree-Overflakkee*
Grave
Heumen
Heusden
Horst aan de Maas
Leudal
Maasdriel*
Maasgouw
Maastricht
Mook en Middelaar
Oss
Peel en Maas
Roermond
's-Hertogenbosch
Sittard-Geleen
Venlo
Venray
Waalwijk
Werkendam*
West Maas en Waal*
Wijchen

Taakgroep IJssel

Arnhem*
Bronckhorst
Brummen
Deventer
Doesburg
Duiven*
Hattem
Heerde
Kampen
Lochem
Ols-Wijhe
Rheden
Voorst
Westervoort
Zevenaar*
Zutphen
Zwolle

Taakgroep Rijn/Waal

Albrandswaard
Arnhem*
Buren
Culemborg
Druten
Duiven*
Goeree-Overflakkee*
Gorinchem
Groesbeek
Hardinxveld-Giessendam

Hendrik-Ido-Ambacht
Houten
Krimpenerwaard
Lingewaal
Lingewaard
Maasdriel
Neder-Betuwe
Neerijnen
Nieuwegein
Nijmegen
Overbetuwe
Papendrecht
Rijnwaarden
Sliedrecht
Tiel
Vianen
Vlaardingen
Wageningen
Werkendam*
West Maas en Waal*
Wijk bij Duurstede
Woudrichem
Zaltbommel
Zederik
Zevenaar*
Zwijndrecht

*Een aantal gemeenten neemt deel in twee taakgroepen of krijgt de stukken ter info. Gemarkeerd met **

**VERENIGING
NEDERLANDSE
RIVIERGEMEENTEN**